УДК 338.48
Шморгуненко Є.О.
викл. НУ «Запорізька політехніка»

ТУРИСТИЧНА ОСВІТА УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Є.О. Шморгуненко

Туристична освіта в Україні є важливою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців для однієї з найбільш динамічних галузей економіки – туризму. В умовах глобалізації, цифровізації і інтеграції України у світовий освітній і економічний простір значення якісної туристичної освіти постійно зростає. Вона забезпечує формування професійних компетентностей, необхідних для ефективного функціонування туристичних підприємств, розвитку туристичної інфраструктури та підвищення конкурентоспроможності країни на міжнародному туристичному ринку [1].

Система туристичної освіти в Україні представлена мережею закладів вищої освіти, коледжів і професійно-технічних установ, які здійснюють підготовку фахівців за спеціальностями, пов'язаними з туризмом, готельно-ресторанною справою, менеджментом та сервісом. Освітні програми охоплюють різні рівні підготовки – від молодшого бакалавра до магістра, що відповідає вимогам Болонського процесу та сприяє академічній мобільності.

Важливою особливістю туристичної освіти є її міждисциплінарний характер. Вона поєднує знання з економіки, географії, культурології, менеджменту, маркетингу, іноземних мов, інформаційних технологій. Підхід дозволяє формувати комплексне бачення туристичної діяльності та розвивати практичні навички, необхідні для роботи на реальному ринку. Особливе значення має вивчення іноземних мов, оскільки туризм є міжнародною сферою, що передбачає активну комунікацію з представниками різних країн.

Однак, попри позитивні тенденції, туристична освіта України стикається з низкою проблем. Серед них – недостатня матеріально-технічна база деяких закладів освіти, обмежені можливості для проходження практики, недостатній рівень інтеграції освіти з бізнес-середовищем, а також невідповідність окремих освітніх програм сучасним вимогам ринку праці. Крім того, актуальною є проблема відтоку кваліфікованих кадрів за кордон, що знижує потенціал розвитку галузі всередині країни.

Одним із ключових напрямів удосконалення туристичної освіти є посилення практичної складової навчання. Це передбачає активну співпрацю закладів освіти з туристичними підприємствами, готелями, туристичними агентствами та іншими суб'єктами галузі. Організація стажувань, дуальної освіти, участь студентів у реальних проєктах сприяють формуванню професійного досвіду та підвищують рівень їхньої підготовки.

Не менш важливим є впровадження інноваційних освітніх технологій, зокрема дистанційного навчання, онлайн-курсів, використання цифрових платформ та симуляційних програм. У сучасних умовах цифровізація туризму (онлайн-бронювання, віртуальні тури, мобільні додатки) вимагає від фахівців нових компетентностей, тому освітні програми повинні адаптуватися до цих змін [2].

Перспективним напрямом розвитку є також міжнародна співпраця у сфері туристичної освіти. Участь українських закладів освіти в міжнародних програмах обміну, спільних освітніх проєктах, стажуваннях за кордоном сприяє підвищенню якості освіти, обміну досвідом та інтеграції у світову освітню спільноту. Це також відкриває нові можливості для студентів і викладачів, дозволяючи переймати кращі світові практики.

В умовах сучасних викликів, зокрема соціально-економічних та безпекових факторів, туристична освіта в Україні повинна бути гнучкою та адаптивною. Вона має враховувати зміни у попиті на туристичні послуги, розвиток внутрішнього туризму, зростання інтересу до екологічного, культурного та медичного туризму. Це потребує оновлення змісту навчальних програм, впровадження нових дисциплін та спеціалізацій.

Особливу увагу слід приділяти формуванню так званих «м'яких навичок» (soft skills), таких як комунікабельність, критичне мислення, здатність до роботи в команді, креативність та стресостійкість. Саме ці якості часто визначають успішність фахівця у сфері туризму, де важливими є взаємодія з клієнтами та швидке реагування на змінні обставини.

Таким чином, туристична освіта України має значний потенціал для розвитку, однак потребує системного оновлення та адаптації до сучасних умов. Підвищення якості освіти, розвиток практичних навичок, інтеграція з міжнародним освітнім простором та впровадження інновацій є ключовими факторами успішного розвитку цієї сфери. У свою чергу, це сприятиме зміцненню туристичної галузі країни та підвищенню її конкурентоспроможності на світовому ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Цвілий С., Жилко О., Зайцева В. Підготовка конкурентоспроможних туризмознавців для вітчизняної індустрії туризму. *Вісник Сумського національного аграрного університету.* 2023. Вип. 1 (93). С. 17–21.

2. Vindyk A., Tsviliy S., Gurova D. Current state of professional training of competent specialists in the field of hospitality, taking into account the factor of action COVID-19. *Vzdelávanie a spoločnosť VI :* Collection of Scientific Papers. IOSR Journal of Business and Management (IOSR-JBM). University of Presov. Slovakia. June, 2021. P. 163–184.